

opusdei.org

Papežova katecheze: Kde je Boží duch, tam je svoboda

Ve své týdenní katechezi hovořil papež František o jménech, pod kterými je v Bibli zmiňován Duch svatý, a o tom, jak nás osvobozuje a zbavuje pout sobectví.

05.06.2024

Dobrý den, drazí bratři a sestry!

V dnešní katechezi bych se s vámi rád zamyslel nad jménem, kterým je Duch svatý nazýván v Bibli.

První, co o člověku víme, je jeho jméno. Právě podle něj ho nazýváme, rozlišujeme a pamatujeme si ho. Třetí osoba Trojice má také jméno: nazývá se Duch svatý. Ale „Duch“ je latinizovaná verze. Jméno Ducha, pod kterým ho znali první příjemci zjevení, pod kterým ho vzývali proroci, žalmisté, Maria, Ježíš a apoštolové, je Ruach, což znamená dech, vítr, vanutí.

V Bibli je toto jméno tak důležité, že je téměř ztotožňováno se samotnou osobou. Světit Boží jméno znamená světit a uctívat samotného Boha. Nikdy nejde o pouhé konvenční pojmenování: vždy vypovídá něco o osobě, jejím původu nebo poslání. Tak je tomu i v případě jména Ruach. Obsahuje první zásadní zjevení o osobě a úloze Ducha svatého.

Právě pozorování větru a jeho projevů vedlo biblické autory pod Božím vedením k tomu, aby objevili

„vítr“ jiné povahy. Není náhodou, že o Letnicích sestoupil Duch svatý na apoštoly doprovázen „hukotem silného větru“ (srov. Sk 2,2). Jako by Duch svatý chtěl připojit svůj podpis k tomu, co se dělo.

Co nám tedy o Duchu svatém říká jeho jméno Ruach? Obraz větru slouží především k vyjádření moci božského Ducha svatého. „Duch a moc“ nebo „moc Ducha“ je spojení, které se opakuje v celé Bibli. Vítr je totiž ohromující a nezdolná síla, která dokáže pohnout i oceány.

Nicméně i v tomto případě platí, že chceme-li objevit plný význam biblických skutečností, nesmíme se zastavit u Starého zákona, ale musíme dojít až k Ježíši. Vedle síly Ježíš vyzdvihne další charakteristiku větru, a to jeho svobodu.

Nikodémovi, který ho v noci navštíví, Ježíš slavnostně říká: „Vítr vane, kam chce; slyšíš, jak hučí, ale nevíš, odkud

přichází a kam jde. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ (Jan 3,8)

Vítr je jediná věc, které nelze nasadit uzdu, kterou nelze „uzavřít do láhve“ nebo do krabice. Když se snažíme vítr „zabalit“ nebo zaškatulkovat, není to možné, je svobodný. Pokoušet se uzavřít Ducha svatého do pojmů, definic, tezí nebo traktátů, jak se o to někdy snaží moderní racionalismus, znamená ztratit ho, znehodnotit ho nebo ho zredukovat na čistě lidského a prostého ducha. V církevní oblasti však existuje podobné pokušení, a to chtít Ducha svatého uzavřít do kánonů, institucí, definic. Duch vytváří a oživuje instituce, ale on sám nemůže být „institucionalizován“, „zvěcněn“. Vítr vane, „kam chce“, tak i Duch rozdává své dary, „jak chce“ (1 Kor 12,11).

Svatý Pavel z toho učiní základní zákon křesťanského jednání: „Kde je

duch Páně, tam je svoboda,“ (2 Kor 3,17) říká. Svobodný člověk, svobodný křesťan, je ten, kdo má Božího Ducha. Jedná se o velmi zvláštní svobodu, zcela odlišnou od toho, co se běžně chápe. Není to svoboda k tomu, aby si člověk dělal, co chce, ale svoboda ke svobodnému konání toho, co chce Bůh! Nikoliv svoboda konat dobro nebo zlo, ale svoboda konat dobro a konat ho svobodně, tedy z přitažlivosti, nikoliv z donucení. Jinými slovy svoboda dětí, nikoli otroků.

Svatý Pavel si je dobře vědom zneužití a nepochopení, k němuž může dojít v souvislosti s touto svobodou; Galaťanům proto píše: „Bratři, vy jste byli povoláni ke svobodě. Ta svoboda však nesmí být záminkou, abyste se vraceli k prosazování sebe. Spíše si navzájem posluhujte láskou.“ (Gal 5,13) Jde o svobodu, která se projevuje tím, co se zdá být jejím opakem, projevuje se

službou, a ve službě je pouze pravá svoboda.

Dobře víme, kdy se tato svoboda stává „záminkou k prosazování sebe“. Pavel uvádí stále aktuální seznam: „smilstvo, nečistota, chlípnost, modloslužba, čarodějnictví, nepřátelství, sváry, žárlivost, hněvy, ctižádost, nesvornost, stranictví, závist, opilství, hýření a jiné takové věci“ (Gal 5,19-21). Ale taková je i svoboda, která umožňuje bohatým vykořisťovat chudé, je to ošklivá svoboda, svoboda, která umožňuje silným vykořisťovat slabé a všem beztrestně vykořisťovat životní prostředí. A to je ošklivá svoboda, to není svoboda Ducha.

Bratři a sestry, odkud čerpáme tuto svobodu Ducha, tak protichůdnou svobodě založené na sobectví? Odpověď se skrývá ve slovech, která Ježíš jednoho dne pronesl ke svým

posluchačům: „Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodní.“ (Jan 8, 36) Jde o svobodu, kterou nám Ježíš dává. Prosme Ježíše, aby nás skrze svého Ducha svatého učinil skutečně svobodnými muži a ženami. Svobodnými ke službě v lásce a radosti.

RadioVaticana.cz / Rome Reports

Libreria Editrice Vaticana / Rome Reports

.....

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/papezova-katecheze-kde-je-bozi-ductam-je-svoboda/> (05.04.2026)